

รายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวก
ในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

ส่วนที่ ๑
ข้อมูลเบื้องต้น

๑. หน่วยงานผู้รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ
๒. หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ
๓. ผู้รักษาการตามกฎหมาย นายกรัฐมนตรี
๔. เหตุแห่งการประเมินผลสัมฤทธิ์ (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)
- ☒ ครบรอบระยะเวลาที่กำหนด
- ☐ ได้รับหนังสือร้องเรียนหรือข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้องในเรื่อง
- ☐ ได้รับข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการพัฒนากฎหมายในเรื่อง
- ☒ อื่น ๆ คือ ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘
๕. วันที่มีเหตุแห่งการประเมินผลสัมฤทธิ์ ๑ มกราคม ๒๕๖๔ โดยประเมินผลที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมาย ตั้งแต่วันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓
๖. รายชื่อกฎที่เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลสัมฤทธิ์ในรายงานฉบับนี้ ไม่มี
๗. รายชื่อกฎที่ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นการเฉพาะ (ประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นรายฉบับตามแบบรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎ) ไม่มี

ส่วนที่ ๒
การวิเคราะห์ความจำเป็นและผลกระทบของกฎหมาย

๘. กฎหมายนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาใด

- (๑) เพื่อแก้ปัญหาที่กฎหมายหลายฉบับไม่ได้กำหนดขั้นตอน ระยะเวลา และเอกสารหรือหลักฐานที่จำเป็นในการอนุญาตไว้อย่างชัดเจน ก่อให้เกิดภาระแก่ประชาชนและผู้ประกอบการอย่างมาก และเป็นช่องทางในการทุจริตคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่
- (๒) เพื่อแก้ปัญหากระบวนการพิจารณาอนุญาตของหน่วยงานที่มีความยุ่งยาก ลำบาก และเจ้าหน้าที่ผู้อนุญาตมีดุลพินิจมากเกินไป
- (๓) เพื่อแก้ปัญหากรณีการยื่นขออนุญาตในกิจการบางประเภท ซึ่งผู้ขออนุญาตจะต้องยื่นขออนุญาตตามกฎหมายหลายฉบับจากส่วนราชการหลายแห่ง ทำให้การยื่นขออนุญาตมีความยุ่งยากซับซ้อน และใช้เวลานาน
- (๔) เพื่อแก้ปัญหาที่กฎหมายหลายฉบับกำหนดให้มีการอนุญาตโดยไม่จำเป็น ซึ่งเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชนมากเกินไป

๙. มาตรการสำคัญที่ทำให้บรรลุดัชนีประสงค์ของกฎหมายนี้ คือ

- (๑) เพื่อแก้ปัญหาที่กฎหมายหลายฉบับไม่ได้กำหนดขั้นตอน ระยะเวลา และเอกสารหรือหลักฐานที่จำเป็นในการอนุญาตไว้อย่างชัดเจน จึงได้กำหนดมาตรการ คือ
 - ๑) กำหนดให้หน่วยงานผู้อนุญาตต้องจัดทำคู่มือสำหรับประชาชนเป็นคู่มือในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับคำขออนุญาต และเผยแพร่ให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับกระบวนการอนุญาตว่ามีหลักเกณฑ์ วิธีการ ขั้นตอน ระยะเวลา เอกสารและหลักฐานประกอบรวมถึงค่าธรรมเนียมในการขออนุญาตอย่างไร (มาตรา ๗)
 - ๒) กำหนดให้คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการตรวจสอบขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาตของหน่วยงานผู้อนุญาตว่าเหมาะสมตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือไม่ หากเห็นว่าล่าช้าเกินสมควรให้เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการให้แก้ไขให้เหมาะสม (มาตรา ๗ วรรคสาม)
- (๒) เพื่อแก้ปัญหากระบวนการพิจารณาอนุญาตของหน่วยงานที่มีความยุ่งยาก ล่าช้า และเจ้าหน้าที่ผู้อนุญาตมีดุลพินิจมากเกินไป จึงได้กำหนดมาตรการ คือ
 - ๑) กำหนดให้ในการยื่นเอกสารหลักฐานประกอบการขออนุญาต เจ้าหน้าที่ต้องตรวจคำขอและเอกสารหรือหลักฐานประกอบคำขอให้ครบถ้วน หากไม่ครบต้องแจ้งให้ผู้ขออนุญาตทราบทันที และไม่สามารถเรียกเอกสารเพิ่มเติมได้อีก เว้นแต่เกิดจากความประมาทเลินเล่อหรือทุจริตของเจ้าหน้าที่ และเป็นผลให้ไม่อาจอนุญาตได้ ให้ผู้อนุญาตสั่งการตามเห็นสมควร และดำเนินการทางวินัยหรือดำเนินคดีเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง (มาตรา ๘)
 - ๒) กำหนดให้ผู้อนุญาตจะต้องพิจารณาอนุญาตให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในคู่มือสำหรับประชาชน และหากพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ จะต้องแจ้งสาเหตุที่ล่าช้าแก่ผู้ยื่นคำขอ และแจ้งให้คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการทราบทุก ๗ วันจนกว่าจะพิจารณาแล้วเสร็จ (มาตรา ๙)
 - ๓) กำหนดให้คณะรัฐมนตรีอาจกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายนั้น ๆ แทนการยื่นคำขอต่ออนุญาตก็ได้ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวให้ระบุชื่อพระราชบัญญัติและประเภทของใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติดังกล่าว (มาตรา ๑๒)
- (๓) เพื่อแก้ปัญหากรณีการยื่นขออนุญาตในกิจการบางประเภท ซึ่งผู้ขออนุญาตจะต้องยื่นขออนุญาตตามกฎหมายหลายฉบับจากส่วนราชการหลายแห่ง จึงได้กำหนดมาตรการให้คณะรัฐมนตรีอาจมีมติจัดตั้งศูนย์รับคำขออนุญาต เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการรับคำขอตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาต (มาตรา ๑๔ ถึงมาตรา ๑๖)
- (๔) เพื่อแก้ปัญหาที่กฎหมายหลายฉบับกำหนดให้มีการอนุญาตโดยไม่จำเป็น ซึ่งเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชนมากเกินไป จึงกำหนดให้หน่วยงานจะต้องทบทวนความเหมาะสมของการอนุญาตตามกฎหมายที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของตนทุก ๕ ปี โดยทบทวนว่าสมควรที่จะปรับปรุงเพื่อยกเลิกการอนุญาตหรือจัดให้มีมาตรการอื่นแทนการอนุญาตหรือไม่ (มาตรา ๖)

๑๐. กฎหมายนี้มีบทบัญญัติกำหนดให้ประชาชนต้องกระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่ อย่างไร

ไม่มี โดยพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ เป็นกฎหมายกลางที่กำหนดให้หน่วยงานจะต้องเปิดเผย ข้อมูลเกี่ยวกับการอนุญาตให้ประชาชนได้รับทราบ เพื่อจะสามารถดำเนินการได้โดยถูกต้อง และกำหนด แนวทางที่หน่วยงานผู้อนุญาตจะต้องถือปฏิบัติเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

๑๑. กฎหมายนี้ยังมีความจำเป็นและสอดคล้องกับสภาพการณ์ พัฒนาการของเทคโนโลยี และวิถีชีวิต ของประชาชนหรือไม่ เพียงใด

โดยที่จุดมุ่งหมายสำคัญในการตราพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ คือ การแก้ไขปรับปรุงกระบวนการพิจารณาอนุญาตที่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินสมควร ด้วยเหตุที่กฎหมาย หลายฉบับไม่ได้กำหนดขั้นตอน ระยะเวลา และเอกสารหรือหลักฐานที่จำเป็นในการอนุญาตไว้อย่างชัดเจน และกระบวนการพิจารณาอนุญาตมักมีความยุ่งยากล่าช้า ซึ่งปัญหาดังกล่าวก็ยังคงปรากฏอยู่ในปัจจุบัน แม้ปัญหา จะมีระดับความรุนแรงที่ลดลงเนื่องจากหลายหน่วยงานได้ปรับปรุงกระบวนการพิจารณาอนุญาตให้มี ประสิทธิภาพมากขึ้น ด้วยเหตุนี้ พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ จึงยังมีความจำเป็นและ สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน แต่สมควรได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมให้สามารถบังคับใช้ได้อย่างมี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ดูข้อ ๒๒ และข้อ ๒๔)

สำหรับความสอดคล้องกับพัฒนาการของเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วนั้น พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ สมควรได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมให้มีความทันสมัยต่อเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง ไปอย่างรวดเร็ว และเพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิรูประบบราชการ ๔.๐ โดยการผลักดันการเป็นรัฐบาลดิจิทัล (Digital e-government) อย่างแท้จริง เช่น การกำหนดให้หน่วยงานผู้อนุญาตจะต้องจัดให้มีระบบ รับคำขอและแจ้งความคืบหน้าของการพิจารณาอนุญาตด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ที่มีความสะดวก ต่อประชาชน และการเชื่อมโยงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศระหว่างหน่วยงานผู้อนุญาตต่าง ๆ

๑๒. ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากการมีกฎหมายนี้ คือ

(๑) ประโยชน์ต่อประชาชน

- ๑) ได้รับทราบขั้นตอน กระบวนการ ระยะเวลา และเอกสารหลักฐานที่ต้องใช้ในการขออนุญาตจากคู่มือ สำหรับประชาชน ทำให้สามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้องและเตรียมความพร้อมก่อนเข้ารับ บริการได้
- ๒) ได้รับการอนุมัติอนุญาตและการบริการจากภาครัฐตามกำหนดเวลาในคู่มือสำหรับประชาชน ซึ่งเป็นการลดระยะเวลาและต้นทุนที่เกิดขึ้นจากความไม่แน่นอนและความล่าช้าของหน่วยงาน ผู้อนุญาต
- ๓) เป็นการลดการทุจริตคอร์รัปชัน และลดโอกาสในการใช้ดุลพินิจ เนื่องจากเจ้าหน้าที่จะต้อง ปฏิบัติ หน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในคู่มือสำหรับประชาชนโดยเคร่งครัด
- ๔) ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ไม่ปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด ประชาชนสามารถร้องเรียนให้มี การดำเนินการทางวินัยหรือฟ้องร้องดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้
- ๕) ประชาชนสามารถชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตแทนการยื่นคำขอต่ออนุญาตใน ประเภทใบอนุญาตที่ระบุไว้ในพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตชำระค่าธรรมเนียมการต่อ อายุใบอนุญาตแทนการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต

- ๖) เมื่อมีการตราพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศูนย์รับคำขออนุญาตแล้ว ประชาชนจะสามารถยื่นขออนุญาต ณ ศูนย์รับคำขออนุญาตได้ ซึ่งเป็นการลดขั้นตอนและภาระของประชาชนในการยื่นขออนุญาต ที่จะต้องมีการพิจารณาโดยหน่วยงานผู้อนุญาตหลายหน่วยงาน (One Stop Service)

(๒) ประโยชน์ต่อภาครัฐ

- ๑) เป็นการยกระดับการให้บริการของภาครัฐ โดยเพิ่มประสิทธิภาพและเกิดความโปร่งใส
- ๒) เกิดการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ลดขั้นตอน ลดภาระ และค่าใช้จ่าย
- ๓) เสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดี สร้างความน่าเชื่อถือในการให้บริการภาครัฐ และสร้างความมั่นใจให้ประชาชนในการรับบริการจากภาครัฐ

๑๓. กฎหมายนี้ก่อให้เกิดผลดังต่อไปนี้หรือไม่ อย่างไร

- เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน
- เป็นอุปสรรคต่อการแข่งขันหรือการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
- มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมหรือสุขภาวะ หรือผลกระทบอื่นที่สำคัญ

พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ มีวัตถุประสงค์โดยตรงในการลดอุปสรรคต่อการดำรงชีวิต หรือการประกอบอาชีพของประชาชนที่เกิดจากระบบอนุญาตของทางราชการ โดยมุ่งเน้นการปรับปรุง ให้กระบวนการพิจารณาของหน่วยงานผู้อนุญาตมีความแน่นอนและมีความสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งมีผลต่อเนื่องเป็นการลดอุปสรรคในการแข่งขันและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เนื่องจากผู้ประกอบการมีต้นทุนในการปฏิบัติตามกฎหมาย (compliance cost) ที่ลดลงและสามารถวางแผนในการประกอบธุรกิจได้แน่นอนยิ่งขึ้น ส่งผลให้ต้นทุนในการประกอบธุรกิจโดยรวมลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ดังจะเห็นได้จากอันดับความยาก-ง่ายในการประกอบธุรกิจของประเทศไทย (World Bank's Ease of Doing Business Ranking) ที่ดีขึ้นตามลำดับ ส่งผลให้ประเทศไทยมีภาพลักษณ์ที่ดี และดึงดูดนักลงทุนต่างชาติให้เข้ามาลงทุน อันจะก่อให้เกิดการขยายตัวของเศรษฐกิจ นอกจากนี้ การบังคับใช้พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ อย่างจริงจัง ยังเป็นการสร้างเสริมการบริการภาครัฐให้มีความโปร่งใส เป็นธรรม และตรวจสอบได้ ทำให้การทุจริตคอร์รัปชันลดลง ดังจะเห็นได้จากค่าคะแนนของประเทศไทยในดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ที่จัดทำโดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International: TI) มีค่าคะแนนที่ดีขึ้นในปีที่ผ่านมา

๑๔. มีสถิติการดำเนินคดีและการลงโทษตามกฎหมาย หรือสถิติการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

- (๑) **สถิติการดำเนินคดี** มีสถิติการดำเนินคดี ๑ คดี ซึ่งคดีดังกล่าวอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลภาษีอากรกลาง โดยเป็นคดีที่บริษัทเอกชนแห่งหนึ่งยื่นฟ้องกรมศุลกากร ด้วยเหตุที่เจ้าหน้าที่ไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติฯ ในเรื่องการขอคืนอากรสำหรับการส่งของกลับออกไปนอกราชอาณาจักร
- (๒) **สถิติข้อหาหรือและเรื่องร้องเรียน** สำนักงานฯ ได้รับข้อหาหรือจากหน่วยงานผู้อนุญาตและเรื่องร้องเรียนจากประชาชนผู้รับบริการ เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๓ จำนวน ๖๐ เรื่อง ดังนี้
 - ๑) ข้อหาหรือจากหน่วยงานภาครัฐ จำนวน ๓๙ เรื่อง ดังนี้
 - ๑.๑) การกิจหรือลักษณะงานบางประการ เป็นการดำเนินการที่เข้าข่ายต้องจัดทำคู่มือสำหรับประชาชนหรือต้องปฏิบัติตามกฎหมายนี้หรือไม่ จำนวน ๒๗ เรื่อง

- ๑.๒) สามารถตราพระราชกฤษฎีกายกเว้นมิให้นำพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ มาใช้บังคับกับการอนุญาตในบางเรื่องได้หรือไม่ จำนวน ๔ เรื่อง
- ๑.๓) กรณีที่เจ้าหน้าที่ตรวจสอบเอกสารประกอบคำขออนุญาตแล้วเอกสารไม่ครบจะต้องทำอะไร สามารถคืนเอกสารแก่ผู้ยื่นคำขอหรือทำลายทิ้งได้หรือไม่ จำนวน ๒ เรื่อง
- ๑.๔) ผู้มีหน้าที่อนุญาตคือใคร ในกรณีที่หลายหน่วยงานเป็นผู้อนุญาตร่วมกัน จำนวน ๑ เรื่อง
- ๑.๕) ในกรณีที่ผู้อนุญาตได้พิจารณาสั่งการอย่างใดอย่างหนึ่งไป ต่อมาได้มีการยื่นอุทธรณ์ คำสั่งคัดค้าน หรือฟ้องคดีต่อศาล หน่วยงานจะต้องแจ้งเหตุล่าช้าทุก ๆ ๗ วันหรือไม่ จำนวน ๑ เรื่อง
- ๑.๖) การแจ้งเหตุแห่งความล่าช้า สามารถแจ้งด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้หรือไม่ จำนวน ๑ เรื่อง
- ๑.๗) กรณีที่มีการยื่นคำขอไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ มีผลใช้บังคับ ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้เริ่มดำเนินการไปแล้วบางส่วนจะเริ่มนับระยะเวลาตามคู่มือสำหรับประชาชนตั้งแต่เมื่อใด จำนวน ๑ เรื่อง
- ๑.๘) การยื่นคำขอที่ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จหรือศูนย์บริการร่วม ซึ่งมีหน้าที่รับเรื่องและส่งต่อไปยังหน่วยงานผู้อนุญาต จะเริ่มนับระยะเวลาตั้งแต่เมื่อใด และเรียกเอกสารที่ใด จำนวน ๑ เรื่อง
- ๑.๙) หน่วยงานสามารถขยายระยะเวลาการพิจารณาให้แล้วเสร็จตามที่กำหนดไว้ในคู่มือสำหรับประชาชนได้หรือไม่ จำนวน ๑ เรื่อง
- ๒) ข้อร้องเรียนจากประชาชน จำนวน ๒๑ เรื่อง ดังนี้
 - ๒.๑) หน่วยงานกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาการให้บริการที่ไม่เหมาะสม ไม่แสดง ขั้นตอนและการนับวันดำเนินการที่ชัดเจน ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้หน่วยงานใช้ดุลพินิจเกินสมควร จำนวน ๘ เรื่อง
 - ๒.๒) หน่วยงานพิจารณาอนุญาตไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในคู่มือสำหรับประชาชน และไม่ได้ออกรายงานความคืบหน้าหรือเหตุแห่งความล่าช้าให้ประชาชนทราบ จำนวน ๕ เรื่อง
 - ๒.๓) หน่วยงานเรียกขอเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมจากที่ระบุไว้ในคู่มือสำหรับประชาชน รวมถึงเรียกขอสำเนาเอกสารที่ทางราชการออกให้จากประชาชน จำนวน ๕ เรื่อง
 - ๒.๔) ประชาชนได้ดำเนินการตามที่หน่วยงานประกาศในคู่มือสำหรับประชาชนครบถ้วนแล้ว แต่ไม่ได้รับอนุญาต จำนวน ๒ เรื่อง
 - ๒.๖) หน่วยงานระงับการขึ้นทะเบียนและการออกใบอนุญาตโดยไม่ถูกต้อง ส่งผลกระทบต่อประชาชนอย่างร้ายแรง จำนวน ๑ เรื่อง
- (๓) **สถิติอื่น ๆ ที่สำคัญ** มีหน่วยงานที่ปฏิบัติตามบทบัญญัติในเรื่องการแจ้งเหตุที่การพิจารณาอนุญาตล่าช้าแก่ผู้ยื่นคำขอทุก ๗ วันอย่างถูกต้อง จำนวน ๒๒ หน่วยงาน ดังนี้ ๑) สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ๒) กรมที่ดิน ๓) กรมศุลกากร ๔) กรมโรงงานอุตสาหกรรม ๕) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ๖) กรมทางหลวงชนบท ๗) กรมธุรกิจพลังงาน ๘) กรุงเทพมหานคร ๙) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๐) กรมการปกครอง ๑๑) สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม ๑๒) สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ๑๓) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ๑๔) กรมโยธาธิการและผังเมือง ๑๕) กรมสรรพากร ๑๖) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ๑๗) กรมการค้าภายใน ๑๘) กรมการ

กงสุล ๑๙) กรมอนามัย ๒๐) สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ ๒๑) สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม และ ๒๒) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

๑๕. มีปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายนี้หรือไม่ อย่างไร

- (๑) หน่วยงานผู้อนุญาตบางหน่วยงานไม่ปฏิบัติตามขั้นตอน ระยะเวลา และรายการเอกสารหรือหลักฐานที่กำหนดไว้ในคู่มือสำหรับประชาชน เช่น เรียกเอกสารเกินกว่าที่กำหนดไว้ ไม่แสดงขั้นตอนและการนับวันดำเนินการที่ชัดเจน ไม่พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา และการกำหนดขั้นตอนเพิ่มเติมซึ่งเป็นการสร้างภาระให้แก่ผู้ขออนุญาต
- (๒) หน่วยงานผู้อนุญาตหลายหน่วยงานยังไม่ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามมาตรการในพระราชบัญญัติฯ โดยเคร่งครัด เนื่องจากไม่มีการกำหนดกลไกการตรวจสอบและสภาพบังคับที่ชัดเจนในพระราชบัญญัติฯ เช่น ไม่รายงานความล่าช้าทุก ๆ ๗ วัน หรือเมื่อผู้ขออนุญาตดำเนินการครบถ้วนตามที่ระบุไว้ในคู่มือสำหรับประชาชนแล้ว แต่ไม่ได้รับอนุญาตตามคำขอ
- (๓) คู่มือสำหรับประชาชนที่หน่วยงานจัดทำขึ้นบางฉบับไม่เป็นไปตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนดไว้ ทำให้ผู้ขออนุญาตไม่ทราบรายละเอียดในการขออนุญาตที่ชัดเจน

ส่วนที่ ๓

การตรวจสอบเนื้อหาของกฎหมาย

๑๖. กฎหมายนี้มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายอื่นหรือไม่ อย่างไร

- (๑) มีความสัมพันธ์กับพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เนื่องจากกฎหมายทั้ง ๒ ฉบับ กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการพิจารณาอนุญาตของเจ้าหน้าที่ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปโดยถูกต้อง และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน
- (๒) มีความสัมพันธ์กับพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ เนื่องจากกฎหมายทั้ง ๒ ฉบับ กำหนดกระบวนการในการยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน โดยพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายฯ ครอบคลุมถึงการยกเลิกหรือปรับปรุงตัวบทกฎหมายโดยรวม แต่พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ จะเน้นเฉพาะการยกเลิกหรือปรับปรุงกระบวนการพิจารณาอนุญาตเป็นสำคัญ
- (๓) มีความสัมพันธ์กับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ เนื่องจากกฎหมายทั้ง ๒ ฉบับ กำหนดแนวทางสำคัญให้หน่วยงานของรัฐอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็น และกำหนดระยะเวลาการดำเนินการที่แน่นอน
- (๔) มีความสัมพันธ์กับกฎหมายอื่นที่มีการอนุมัติ อนุญาต จดทะเบียน และขึ้นทะเบียนทุกฉบับ โดยพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ เป็นกฎหมายกลางที่ออกมาเพื่อปรับปรุงกระบวนการพิจารณาอนุมัติอนุญาตตามกฎหมายต่าง ๆ ให้มีความแน่นอนและประสิทธิภาพมากขึ้น

๑๗. มีการฟ้องคดีต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครอง หรือการร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเกี่ยวกับกฎหมายนี้กี่เรื่องและในประเด็นใด ไม่มี

๑๘. การใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ และโทษอาญาในกฎหมายนี้ ยังมีความเหมาะสมอยู่หรือไม่ อย่างไร ไม่มีการใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ การให้เจ้าหน้าที่ใช้ดุลพินิจ และการกำหนดโทษอาญาในกฎหมายนี้

ส่วนที่ ๔ ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

๑๙. การรับฟังความคิดเห็น

- ☒ ได้รับฟังความคิดเห็นโดยถูกต้องตามข้อ ๕ และข้อ ๖ ของแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายแล้ว โดยวิธีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องผ่านหน้าเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (www.opdc.go.th) ตั้งแต่วันที่ ๒๕ สิงหาคม - ๒๕ กันยายน ๒๕๖๓
- ☒ ได้รับฟังความคิดเห็นโดยวิธีอื่นนอกจากผ่านระบบกลาง (หากมี โดยระบุทุกวิธี) โดยการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติฯ ในวันอังคารที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๓ ณ ห้องกมลทิพย์ ๒ ชั้น ๒ โรงแรม เดอะ สุโกศล กรุงเทพฯ

ผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นเกี่ยวกับกฎหมายนี้หรือผลกระทบของกฎหมายนี้อย่างไร

(๑) ความเห็นของประชาชนทั่วไปและหน่วยงานภาคเอกชน

- ๑) ความเห็นต่อปัญหาอุปสรรคหรือความสะดวไม่สะดวกในการขออนุญาตหรือการติดต่อราชการ ผลการสำรวจจากประชาชนผู้รับบริการ จำนวน ๒๙๕ คน พบว่าประชาชนไม่เคยยื่นขออนุญาตจากหน่วยงานของรัฐจำนวน ๑๔๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๕ และประชาชนที่เคยยื่นขออนุญาตจากหน่วยงานของรัฐ จำนวน ๑๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๕ โดยผู้ที่เคยยื่นขอติดต่อราชการที่เคยเจอปัญหาอุปสรรคจากการเข้ารับบริการ มีจำนวน ๗๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๒ โดยปัญหาที่พบ ได้แก่ (๑) ความล่าช้าในการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ (๒) ไม่สามารถชำระเงินผ่านระบบได้ (๓) เจ้าหน้าที่ชี้แจงขั้นตอนการดำเนินการไม่ชัดเจน (๔) ปัญหาการนับวันให้บริการโดยเจ้าหน้าที่อ้างว่าคู่มือสำหรับประชาชนมีหลักเกณฑ์ให้หยุดนับวันได้เมื่อรับเอกสารที่ยื่นไว้แล้ว (๕) ไม่มีการกำหนดขั้นตอนที่ชัดเจนในการการนัดหมายให้เจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบสถานที่ และ (๖) จำเป็นต้องให้คำตอบแทนพิเศษกับเจ้าหน้าที่หากต้องการให้มีการดำเนินการโดยรวดเร็ว เป็นต้น

- ๒) ความเห็นต่อระดับความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติฯ ผลการสำรวจจากประชาชนผู้รับบริการ ประชาชนไม่ทราบว่าพระราชบัญญัติฯ จำนวน ๑๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๕ ขณะที่ประชาชนที่ทราบว่า มีพระราชบัญญัติฯ จำนวน ๑๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๕ โดยผู้ร่วมแสดงความคิดเห็นที่รับรู้ว่าพระราชบัญญัติฯ ทราบถึงมาตรการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติฯ ๕ อันดับแรก คือ (๑) การให้จัดทำและเผยแพร่คู่มือสำหรับประชาชน ณ จุดให้บริการ และผ่านทางเว็บไซต์ (๒) คู่มือสำหรับประชาชนที่จัดทำและเผยแพร่ ต้องมีรายละเอียดของขั้นตอน ระยะเวลา เอกสาร และหลักฐานประกอบการยื่นคำขออนุญาต (๓) ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบคำขออนุญาตและเอกสารหรือหลักฐานประกอบการยื่นคำขอให้ครบถ้วน หากไม่ครบถ้วนต้องแจ้งให้ผู้ขออนุญาตทราบในที่ และ

ไม่สามารถเรียกเอกสารเพิ่มเติมได้อีก (๔) ให้งานของรัฐบาลพิจารณาคำขออนุญาตให้เสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในคู่มือสำหรับประชาชน และหากดำเนินการไม่แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด หน่วยงานจะต้องแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบเกี่ยวกับสาเหตุของความล่าช้าทุก ๗ วัน จนกว่าจะดำเนินการเสร็จ และ (๕) ให้จัดตั้งศูนย์กลางในการรับคำขออนุญาตของประชาชน

๓) **ความเห็นต่อประโยชน์ที่ได้รับจากการมีพระราชบัญญัติฯ** ผู้ร่วมแสดงความคิดเห็นเห็นว่าประโยชน์ที่ได้รับ ๕ อันดับแรก คือ (๑) ทำให้ทราบระยะเวลา ขั้นตอน และเอกสารหลักฐานประกอบการขออนุญาต (๒) ขั้นตอน และระยะเวลาในการติดต่อราชการน้อยลง (๓) ทำให้ทราบความก้าวหน้าในการดำเนินการในกรณีที่หน่วยงานดำเนินการไม่เสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด (๔) หากยื่นเอกสารครบถ้วนแล้วเจ้าหน้าที่จะไม่สามารถเรียกเอกสารเพิ่มเติมอีก และ (๕) ลดการใช้ดุลพินิจในการพิจารณาอนุญาตทำให้การดำเนินการมีความแน่นอนและรวดเร็วขึ้น

๔) **ความเห็นต่อการยื่นขออนุญาตในเรื่องเดียวกันก่อนและหลังการมีพระราชบัญญัติฯ** ผู้ร่วมแสดงความคิดเห็นจำนวน ๒๓๕ คน ที่เคยยื่นขออนุญาตในเรื่องเดียวกันก่อนและหลังการมีพระราชบัญญัติฯ ให้เห็นว่า (๑) ทำให้การติดต่อราชการ สะดวก รวดเร็วขึ้น (๒) มีขั้นตอนและระยะเวลาในการขออนุญาตน้อยลง (๓) รายการเอกสารประกอบการขออนุญาตที่ต้องยื่นให้กับหน่วยงานน้อยลง และ (๔) ค่าใช้จ่ายในการติดต่อราชการน้อยลง อย่างไรก็ดี ผู้ร่วมแสดงความคิดเห็นจำนวน ๒ คน ให้เห็นว่าไม่พบความแตกต่างที่ชัดเจน และไม่ได้รับความสะดวกมากขึ้น

๕) **ความเห็นต่อการดำเนินการตามพระราชบัญญัติฯ ของหน่วยงานของรัฐ**

๕.๑) ผู้ร่วมแสดงความคิดเห็นให้ความเห็นว่าหน่วยงานของรัฐเผยแพร่คู่มือสำหรับประชาชน ซึ่งมีรายละเอียดของขั้นตอน ระยะเวลา และเอกสารหลักฐานประกอบการยื่นคำขออนุญาตที่ชัดเจน จำนวน ๑๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๖ ให้เห็นว่าหน่วยงานของรัฐไม่เผยแพร่คู่มือสำหรับประชาชน จำนวน ๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๕ และให้เห็นว่าไม่ทราบหรือไม่ มีประสบการณ์ในการใช้บริการ จำนวน ๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๙

๕.๒) ผู้ร่วมแสดงความคิดเห็นให้ความเห็นว่าเมื่อประชาชนผู้รับบริการยื่นเอกสารครบถ้วนตามรายการในคู่มือสำหรับประชาชนแล้ว เจ้าหน้าที่ไม่เรียกเอกสารเพิ่มเติมอีก จำนวน ๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๓ เจ้าหน้าที่ยังมีการเรียกเอกสารเพิ่มเติม จำนวน ๔๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๙ และไม่มีประสบการณ์ จำนวน ๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๘

๕.๓) ผู้ร่วมแสดงความคิดเห็นให้ความเห็นว่าหน่วยงานของรัฐพิจารณาอนุญาตแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด จำนวน ๙๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๔ หน่วยงานของรัฐพิจารณาอนุญาตไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด จำนวน ๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๑ โดยในกรณีที่หน่วยงานดำเนินการไม่เสร็จตามระยะเวลาที่ระบุไว้ในคู่มือสำหรับประชาชน ผู้ร่วมแสดงความคิดเห็นให้ความเห็นว่าหน่วยงานของรัฐได้แจ้งเหตุแห่งความล่าช้าในการพิจารณาอนุญาตให้ทราบทุก ๗ วัน จำนวน ๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๔ และไม่แจ้งเหตุแห่งความล่าช้า จำนวน ๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๕ โดยผู้ร่วมแสดงความคิดเห็นที่เหลือ จำนวน ๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๔ ไม่มีข้อมูลหรือประสบการณ์ในเรื่องนี้

๖) ความเห็นต่อแนวทางการปรับปรุงพระราชบัญญัติฯ และการให้บริการเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

- ๖.๑) ผู้ร่วมแสดงความคิดเห็นให้ความเห็นว่า ควรขยายขอบเขตการดำเนินการ ตามพระราชบัญญัติฯ เพื่ออำนวยความสะดวกให้ครอบคลุมงานบริการอื่นนอกจากการ พิจารณาอนุญาต จำนวน ๒๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๙ และไม่ควรขยายขอบเขตการดำเนินการตามพระราชบัญญัติฯ จำนวน ๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๒
- ๖.๒) ผู้ร่วมแสดงความคิดเห็นให้ความเห็นว่า ควรจัดให้มีศูนย์รับคำขออนุญาตแบบเบ็ดเสร็จ โดยสามารถยื่นคำขออนุญาตสำหรับใบอนุญาตหลายฉบับ ณ จุดเดียว จำนวน ๒๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๓ และไม่เห็นด้วย จำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๗
- ๖.๓) ในเรื่องกำหนดอายุใบอนุญาตและการต่ออายุใบอนุญาต ผู้ร่วมแสดงความคิดเห็นให้ความเห็นว่า (๑) ควรสามารถยื่นขอต่ออายุใบอนุญาตทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยไม่ต้องติดต่อเจ้าหน้าที่ ณ จุดให้บริการ จำนวน ๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘ (๒) ให้มีการต่ออายุใบอนุญาตโดยอัตโนมัติ เว้นแต่หน่วยงานของรัฐจะดำเนินการ เพิกถอนในภายหลัง จำนวน ๘๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๓ (๓) ขยายอายุใบอนุญาตให้มีระยะเวลายาวขึ้น จำนวน ๕๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๓ (๔) ให้สามารถชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตโดยมีผลเป็นการขอต่ออายุใบอนุญาตทันที จำนวน ๔๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔ ตามลำดับ
- ๖.๔) ในเรื่องการให้บริการรับคำขออนุญาตและเอกสารหลักฐาน และการพิจารณาอนุญาตผ่านระบบออนไลน์ (e-Service) โดยประชาชนผู้ใช้บริการไม่จำเป็นต้องเดินทางมาติดต่อเจ้าหน้าที่ ณ จุดให้บริการ ผู้ร่วมแสดงความคิดเห็นให้ความเห็นว่า จะใช้บริการ จำนวน ๒๕๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๑ และจะไม่ใช้บริการ จำนวน ๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๙ โดยเหตุที่อาจจะไม่ใช้บริการนั้น เนื่องจาก (๑) ความกังวลเรื่องความปลอดภัยในการใช้บริการ จำนวน ๓๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๘ (๒) ความยุ่งยาก จำนวน ๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๙ (๓) ไม่มั่นใจในระบบออนไลน์ จำนวน ๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๖ (๔) ต้องการติดต่อเจ้าหน้าที่ ณ หน่วยงาน จำนวน ๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๗ และ (๕) ไม่มีอุปกรณ์ที่สามารถเข้าใช้บริการได้ จำนวน ๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๓ ตามลำดับ ทั้งนี้ ประชาชนที่มาใช้บริการต้องการให้หน่วยงานของรัฐพัฒนาระบบ e-Service ในประเภทงาน คือ (๑) การพิจารณาอนุญาต ๑๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๖ (๒) การรับเรื่องร้องเรียน จำนวน ๑๘๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๔ และ (๓) การติดตามผลการพิจารณา ๑๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๙ ตามลำดับ
- ๖.๕) ผู้ร่วมแสดงความคิดเห็นให้ความเห็นว่า (๑) ควรกำหนดความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐหรือของเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติฯ จำนวน ๒๔๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๑.๕ เห็นควรให้หน่วยงานรัฐชดเชยค่าเสียหายให้กับประชาชน จำนวน ๑๕๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๔ และเห็นควรให้ลงโทษเจ้าหน้าที่ จำนวน ๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๓ ตามลำดับ

(๒) ความเห็นของหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฯ

- ๑) ความเห็นของหน่วยงานต่อการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฯ ผลการสำรวจจากหน่วยงานรัฐผู้ให้บริการ จำนวน ๒๗๔ คน พบว่าหน่วยงานประสบปัญหาในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฯ จำนวน ๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๑ ซึ่งน้อยกว่าไม่ประสบปัญหาที่มีจำนวน จำนวน ๒๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๙.๙ ตามลำดับ โดยปัญหาที่หน่วยงานประสบในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฯ มากที่สุดเรียงตามลำดับ คือ (๑) ปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาตตามที่กำหนดในคู่มือสำหรับประชาชน จำนวน ๓๖ หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๑ (๒) ปัญหาเกี่ยวกับการตรวจเอกสารหรือหลักฐานประกอบการขออนุญาต จำนวน ๓๖ หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๑ (๓) ปัญหาเกี่ยวกับการจัดคู่มือสำหรับประชาชน จำนวน ๓๔ หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๑ (๔) ปัญหาเกี่ยวกับการแจ้งความล่าช้าทุก ๗ วัน จำนวน ๒๕ หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๘ และ (๕) ปัญหาอื่น ๆ จำนวน ๑๔ หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๔ ตามลำดับ
- ๒) ความเห็นของหน่วยงานต่อความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฯ หน่วยงานภาครัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่มีความรู้ความเข้าใจในกลไกที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติฯ เพียงพอในการให้บริการประชาชน จำนวน ๒๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๙ และเจ้าหน้าที่ของท่านมีความรู้ความเข้าใจไม่เพียงพอ จำนวน ๔๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๑ โดยเหตุที่ความรู้ความเข้าใจยังไม่เพียงพอ นั้น สามารถจำแนกเป็นหัวข้อหลัก ๆ ได้ดังนี้ (๑) ไม่มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่อย่างทั่วถึง (๒) ข้อมูกฎหมายที่จำเป็นสำหรับผู้ปฏิบัติงานมีความยุ่งยากมาก (๓) เจ้าหน้าที่โดยเฉพาะในส่วนภูมิภาคเคยชินกับวิธีการปฏิบัติงานในรูปแบบเดิมก่อนที่พระราชบัญญัติฯ จะมีการใช้บังคับ ทำให้ใช้ระยะเวลาพิจารณาอนุญาตมากกว่าระยะเวลาที่กำหนดไว้ในคู่มือสำหรับประชาชน (๔) ขั้นตอนการพิจารณาอนุญาตมีการเปลี่ยนแปลงอยู่บ่อยครั้ง และ (๕) มีจำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ทำให้ไม่สามารถพิจารณาอนุญาตให้ทันตามกำหนดเวลาได้
- ๓) ความเห็นของหน่วยงานต่อแนวทางในการดำเนินการให้เจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติตามกลไกในพระราชบัญญัติฯ ได้อย่างถูกต้อง หน่วยงานแจ้งว่าได้ดำเนินการโดย (๑) การให้ความรู้ต่อเจ้าหน้าที่ เช่น การอบรมชี้แจงโดยบังคับให้เข้าร่วม และ e-Learning (๒) การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน (๒) การเชิญผู้รับผิดชอบมาให้ความรู้ (๓) การจัดทำ infographic ที่เข้าใจง่าย (๔) การประเมินผลงานโดยกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร และ (๕) การส่งหนังสือเวียน
- ๔) ความเห็นของหน่วยงานต่อแนวทางการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับรู้สิทธิของตนตามพระราชบัญญัติฯ หน่วยงานแจ้งว่าควรดำเนินการโดย (๑) การสื่อสารโดยสื่อของรัฐและกลไกการประชาสัมพันธ์ในส่วนภูมิภาคของกระทรวงมหาดไทย (๒) การสื่อสารผ่านสื่อท้องถิ่นโดยเฉพาะทางวิทยุ (๓) การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลบนเว็บไซต์หรือโซเชียลมีเดีย โดยจัดทำเป็นบทความและวิดีโอคลิป และ (๔) การจัดให้มีฐานข้อมูลเกี่ยวกับบริการของรัฐในช่องทางที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงและสืบค้นได้ง่าย
- ๕) ความเห็นของหน่วยงานต่อแนวทางการปรับปรุงพระราชบัญญัติฯ
 - (๑) ผลการสำรวจจากหน่วยงานรัฐผู้ให้บริการ พบว่าหน่วยงานรัฐได้มีการทบทวนปรับปรุงกฎหมายทุก ๕ ปีหรือก่อนนั้น เพื่อยกเลิกหรือจัดให้มีมาตรการอื่นแทนการอนุญาตตามที่พระราชบัญญัติฯ กำหนดไว้หรือไม่ จะเห็นได้ว่า ไม่มี จำนวน ๑๗๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๘ และมี จำนวน ๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๒ ตามลำดับ

- (๒) หน่วยงานเห็นว่า ควรเพิ่มทางเลือกในการรายงานความล่าช้าผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ นอกจากวิธีการแจ้งเป็นหนังสือ จำนวน ๒๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๑.๓ และไม่เห็นด้วย จำนวน ๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๗ ตามลำดับ และหน่วยงานรัฐเห็นว่าควรจัดตั้งศูนย์รับคำขอในรูปแบบเดิม ควบคู่ไปกับแบบระบบอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน ๑๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๔ รองลงมาคือ ควรเปลี่ยนเป็นระบบอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน ๑๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๔ และควรจัดตั้งในรูปแบบเดิม จำนวน ๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๔ ตามลำดับหน่วยงาน จำนวน ๑๕๐ หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๔ เห็นว่าควรจัดตั้งศูนย์รับคำขอในรูปแบบเดิม ควบคู่ไปกับการจัดให้มีระบบรับคำขอทางอิเล็กทรอนิกส์ หน่วยงานจำนวน ๑๑๐ หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๔ เห็นว่าควรจัดให้มีระบบรับคำขอทางอิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น และ หน่วยงานจำนวน ๒๕ หน่วยงาน เห็นว่าควรจัดให้มีศูนย์รับคำขอในรูปแบบเดิมเท่านั้น
- (๓) การพิจารณาอนุญาตโดยระบบคณะกรรมการนั้น พบว่าหน่วยงานรัฐผู้ให้บริการคิดว่าไม่มี ปัญหา จำนวน ๒๐๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๘.๒ และคิดว่ามีปัญหา จำนวน ๕๗ คน คิดเป็น ร้อยละ ๒๑.๘ ตามลำดับ ซึ่งหน่วยงานรัฐเห็นว่าควรแก้ไขหรือปรับปรุงการพิจารณาอนุญาต โดยระบบคณะกรรมการ จำนวน ๑๙๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๙% และ ไม่เห็นด้วย จำนวน ๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๑% ตามลำดับหน่วยงานจำนวน ๒๔๑ หน่วย คิดเป็นร้อยละ ๙๒.๓ เห็นว่าควรมีการกำหนดให้หน่วยงานต้องจัดให้มีระบบในการติดตามความคืบหน้าของ การขออนุญาตทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Tracking) เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชน ขณะที่หน่วยงานจำนวน ๓๓ หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ ๗.๗ เห็นว่าไม่จำเป็นต้องจัดให้มีระบบ ดังกล่าว
- (๔) หน่วยงานของรัฐเห็นว่าควรมีระบบภาคบังคับในการติดตามความคืบหน้าของการขออนุญาต ทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Tracking) เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชน จำนวน ๒๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๒.๓ และเห็นว่าควรมีการกำหนดความรับผิดชอบของหน่วยงานผู้อนุญาตหรือ เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบการอนุญาต ในกรณีที่การอนุญาตมีความล่าช้าหรือมีความผิดพลาดจน ก่อความเสียหายให้แก่ผู้ยื่นขออนุญาต จำนวน ๒๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๓

๒๐. ได้นำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายของกฎหมายฉบับนี้ (ถ้ามี) มาประกอบการพิจารณาด้วยแล้วหรือไม่ ไม่ได้้นำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบดังกล่าว มาประกอบการพิจารณา เนื่องจากพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ ประกาศใช้ก่อนที่ พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ จะมีผลใช้บังคับ จึงไม่ได้มีการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย (รายละเอียดตามเอกสารแนบ)

๒๑. หน่วยงานได้

๒๑.๑ ออกกฎหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เพื่อที่ประชาชน จะสามารถปฏิบัติตามกฎหมายหรือได้รับสิทธิประโยชน์จากกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

- (๑) มาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ กำหนดให้คณะรัฐมนตรี อาจกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย นั้น ๆ แทนการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการ

พัฒนาระบบราชการจึงได้จัดทำร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตแทนการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต พ.ศ. เสนอต่อคณะรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการเมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๓ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบร่างพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ซึ่งกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตสามารถชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตแทนการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต ในใบอนุญาตจำนวน ๓๑ ใบตามความในกฎหมายระดับพระราชบัญญัติจำนวน ๑๑ ฉบับ โดยปัจจุบันร่างพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวได้ผ่านการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาแล้ว โดยอยู่ระหว่างการนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยต่อไป

- (๒) มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ กำหนดว่า ในกรณีจำเป็นและสมควรเพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ให้คณะรัฐมนตรีมีมติจัดตั้งศูนย์รับคำขออนุญาต เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการรับคำขอตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตขึ้นโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการจึงได้จัดทำร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศูนย์รับคำขออนุญาต พ.ศ. เสนอคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยในระหว่างที่ยังมิได้มีการตราพระราชกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการได้ทดลองดำเนินการศูนย์รับคำขออนุญาต ณ สำนักงาน ก.พ. เดิม ไปพลางก่อน อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย เห็นว่าหากใกล้เคียงศูนย์รับคำขอตามมาตรา ๑๔ เป็นกลไกในรูปแบบเดิม ซึ่งไม่สอดคล้องกับเทคโนโลยีปัจจุบัน และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการได้จัดทำช่องทางออนไลน์ให้ประชาชนสามารถยื่นคำขออนุญาตผ่านระบบ Biz Portal แล้ว คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย จึงมีมติให้ทำการศึกษาเพื่อปรับปรุงพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ ทั้งฉบับแล้วจึงพิจารณาทบทวนความจำเป็นของร่างพระราชกฤษฎีกาฯ ในภายหลัง

๒๑.๒ ดำเนินการอื่นเพื่อปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการได้ดำเนินการ ดังนี้

- (๑) สนับสนุนหน่วยงานในการจัดทำคู่มือสำหรับประชาชน และพัฒนาศูนย์รวมข้อมูลติดต่อราชการ (www.info.go.th) เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในการสืบค้นข้อมูลบริการภาครัฐ
- (๒) จัดทำคู่มือและโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงระบบอนุญาตให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น คู่มือการจัดตั้งธุรกิจค้าปลีก (รวม ๓๐ ใบอนุญาตที่เกี่ยวข้อง) และโครงการนำร่องการออกเอกสารหลักฐานของทางราชการผ่านระบบดิจิทัล
- (๓) สอบถามไปยังหน่วยงานที่ได้รับการร้องเรียนจากประชาชนผู้มาติดต่อขอใช้บริการ เพื่อให้ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงและกำกับหน่วยงานในกำกับดูแลให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ
- (๔) เสนอคณะรัฐมนตรีให้มีมติและข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวกและลดภาระแก่ประชาชนโดยเคร่งครัด คือ ๑) มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๐ เรื่อง แผนการยกระดับการบริการภาครัฐ ระยะที่ ๒ ๒) มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ เรื่อง มาตรการอำนวยความสะดวกและลดภาระแก่ประชาชน (การไม่เรียกสำเนาเอกสารที่ราชการออกให้ จากประชาชน) ๓) มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๒ เรื่อง การออกเอกสาร

หลักฐานของทางราชการผ่านระบบดิจิทัล ๔) มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๓ เรื่อง
แนวทางการทบทวนการจัดเก็บค่าธรรมเนียมในการอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ

๒๒. ผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

๒๒.๑ กฎหมายนี้มีการบังคับใช้หรือไม่ อย่างไร

พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ มีการบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการได้ดำเนินการขับเคลื่อนให้หน่วยงานของรัฐ ดำเนินการตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนและภาคเอกชนได้รับการอำนวยความสะดวก ตอบสนองต่อความต้องการได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส รวมถึงลดภาระค่าใช้จ่ายของประชาชนและต้นทุนการดำเนินการของภาคเอกชน ดังนี้

- (๑) ให้คำแนะนำหน่วยงานผู้อนุญาตในการจัดทำและปรับปรุงคู่มือประชาชนให้มีระยะเวลาและขั้นตอนในการอนุญาตที่เหมาะสม ตลอดจนช่วยประสานงานในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการพัฒนาระบบอนุญาตของหน่วยงาน
- (๒) จัดตั้งศูนย์อำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ เพื่อเป็นจุดรับเรื่องร้องเรียนและแก้ไขปัญหาในเบื้องต้นของการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ รวมทั้งบูรณาการการทำงานร่วมกับศูนย์บริการประชาชน ผ่านสายด่วน ๑๑๑๑ โดยผู้มารับบริการได้ใช้บริการศูนย์อำนวยความสะดวกดังกล่าวเป็นช่องทางในการร้องเรียนเกี่ยวกับการรับบริการ และการขอคำปรึกษาเกี่ยวกับคู่มือสำหรับประชาชน
- (๓) จัดประชุมหารือร่วมกับคณะทำงานส่งเสริมประสิทธิภาพงานบริการภาครัฐ และรับฟังความคิดเห็นจากภาคเอกชนในการหาแนวทางการปรับปรุงงานบริการภาครัฐ รวมถึงทำการสำรวจความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการตามคู่มือสำหรับประชาชนของหน่วยงานภาครัฐ ประกอบกับสัมภาษณ์ผู้รับบริการ เพื่อติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ และนำไปปรับปรุงการให้บริการให้มีประสิทธิภาพ สามารถอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนมากยิ่งขึ้น
- (๔) เสนอมาตรการเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนต่อคณะรัฐมนตรี ได้แก่ แผนการยกระดับการบริการภาครัฐ ระยะที่ ๒ ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๐ มาตรการอำนวยความสะดวกและลดภาระแก่ประชาชน (การไม่เรียกสำเนาเอกสารที่ทางราชการออกให้จากประชาชน) โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามที่เสนอเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ และการออกเอกสารหลักฐานของทางราชการผ่านระบบดิจิทัล โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามที่เสนอเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๒ และแนวทางการทบทวนการจัดเก็บค่าธรรมเนียมในการอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ เมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๓ และการแก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบที่เป็นข้อจำกัดและเป็นอุปสรรคในการพัฒนาการให้บริการในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Service) เมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๓

๒๒.๒ หากมีการบังคับใช้ เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร

เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้บางส่วน ดังนี้

- (๑) เพื่อแก้ปัญหาที่กฎหมายหลายฉบับไม่ได้กำหนดขั้นตอน ระยะเวลา และเอกสารหรือหลักฐานที่จำเป็นในการอนุญาตไว้อย่างชัดเจน และเพื่อแก้ปัญหากระบวนการพิจารณาอนุญาตของหน่วยงานที่มีความยุ่งยากล่าช้า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาตได้ดำเนินการตาม

พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ โดยจัดทำคู่มือสำหรับประชาชนของทุกงานบริการ จำนวน ๓,๔๑๘ คู่มือ ซึ่งมีผลให้สามารถปรับลดระยะเวลาการให้บริการได้เนื่องจากการลด ขั้นตอนการพิจารณา/ขั้นตอนการยื่นคำขอ โดยมีหน่วยงานที่ปรับลดระยะเวลาได้ ทั้งหมด ๖๓ หน่วยงาน รวม ๕๐๕ ใบอนุญาต จำนวนงานบริการที่สามารถลดระยะเวลาการให้บริการ ได้ ๓๕๘ งานบริการ ลดระยะเวลา ๒,๙๐๓,๓๑๔ นาที หรือ ๖,๐๔๙ วัน และมีระยะเวลาเฉลี่ย ที่ลดลง ๔๑.๗๑% นอกจากนี้ มีการลดภาระการทำสำเนาเอกสารของผู้ยื่นคำขอ โดยลด รายการเอกสารได้ ๑,๒๑๒ รายการ จากส่วนราชการ ๕๘ หน่วยงาน รวม ๕๓๐ ใบอนุญาต และมีการจัดทำแบบฟอร์มเอกสารราชการ ๒ ภาษา ซึ่งช่วยลดภาระเอกสารราชการหากผู้ยื่น คำขอต้องจ้างแปล โดยคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายได้ประมาณ ๒๐,๓๘๐,๐๐๐ บาท

- (๒) เพื่อแก้ปัญหากรณีการยื่นขออนุญาตในกิจการบางประเภท ซึ่งผู้ขออนุญาตจะต้อง ยื่นขออนุญาตตามกฎหมายหลายฉบับจากส่วนราชการหลายแห่ง ทำให้การยื่นขออนุญาต มีความยุ่งยากซับซ้อนและใช้เวลานาน ได้มีการจัดตั้งศูนย์อำนวยความสะดวกใน การพิจารณาอนุญาตของทางราชการ เพื่อเป็นจุดรับเรื่องร้องเรียนและแก้ไขปัญหาในเบื้องต้น ของการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ รวมทั้ง พัฒนาระบบ การให้บริการภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จทางอิเล็กทรอนิกส์ (Biz Portal) เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ ประชาชนในการติดต่อขออนุญาตกับหน่วยงานราชการผ่านระบบออนไลน์ ซึ่งประชาชน สามารถยื่นคำขอได้ครบวงจรธุรกิจในครั้งนี้ กรอกแบบฟอร์มและจัดเตรียมเอกสารเพียง ชุดเดียว และติดตามสถานะคำขออนุญาตตลอด ๒๔ ชั่วโมง ทำให้ประชาชนได้รับความสะดวก มากยิ่งขึ้น ลดภาระในการเดินทางติดต่อราชการหลายหน่วยงาน โดยปัจจุบันในส่วนกลาง สามารถดำเนินการได้ครอบคลุม ๒๕ ประเภทธุรกิจ ๗๘ ใบอนุญาต และต่างจังหวัด ๑๐ ประเภทธุรกิจ ๑๘ ใบอนุญาต

อย่างไรก็ดี การบังคับใช้พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ ยังมีข้อจำกัดที่ทำให้ไม่อาจเกิด ผลสำเร็จได้ตามเป้าหมายได้ครบถ้วน ดังนี้

- (๑) แม้ว่าคู่มือสำหรับประชาชนจะกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาไว้นั่นชัดเจนแล้ว แต่การที่ หน่วยงานเป็นผู้กำหนดเองว่าการอนุญาตของตนจะมีขั้นตอนใด และระยะเวลาเท่าใด จึงทำให้ มีการกำหนดระยะเวลาที่ไม่เหมาะสมในคู่มือสำหรับประชาชนหลายฉบับดังที่ปรากฏว่า บางหน่วยงานกำหนดเวลาในการอนุญาตเผื่อไว้มากเกินไป เพื่อให้ไม่จำเป็นต้องรีบพิจารณา อนุญาตให้แล้วเสร็จ ในทางกลับกันบางหน่วยงานกำหนดเวลาไว้น้อยเกินไป เพื่อแสดงถึง ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของหน่วยงาน แต่ทำให้ไม่สามารถพิจารณาได้ทันตามระยะเวลาที่ กำหนด ส่งผลให้มีปริมาณคำขอค้างเป็นจำนวนมาก และเมื่อประชาชนร้องเรียนหน่วยงานก็จะ ใช้วิธีการแจ้งเหตุแห่งการล่าช้าเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นคำขอทราบไปเรื่อย ๆ ทุก ๗ วัน หรือบาง หน่วยงานใช้วิธีหลีกเลี่ยงโดยการไม่ยอมรับคำขอของผู้ยื่นคำขอในทันที โดยใช้วิธีให้ผู้ยื่นคำขอ ยื่นเอกสารทิ้งไว้ให้ตรวจสอบก่อน เพื่อให้การนับระยะเวลาพิจารณายังไม่เริ่มต้น
- (๒) หน่วยงานหลายแห่งไม่ได้ส่งสำเนาการแจ้งเหตุแห่งความล่าช้าให้คณะกรรมการพัฒนาระบบ ราชการทราบทุกครั้งที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ทำให้คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ไม่ทราบปัญหาที่เกิดขึ้น จนกว่าจะมีการร้องเรียนมาที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบ ราชการโดยตรง

- (๓) พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ ขาดสภาพบังคับที่ชัดเจนในกรณีหน่วยงานไม่ปฏิบัติตามระยะเวลาหรือขั้นตอนที่กำหนดไว้ในคู่มือสำหรับประชาชน เนื่องจากไม่ได้กำหนดโทษทางอาญาหรือโทษทางวินัยของเจ้าหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน หรือกำหนดให้หน่วยงานจะต้องชดใช้ความเสียหายให้แก่ประชาชน นอกจากนี้ การกำหนดให้ประชาชนอาจร้องเรียนหรือฟ้องร้องหน่วยงานที่ไม่ปฏิบัติตามคู่มือสำหรับประชาชนไม่เกิดผลจริงในทางปฏิบัติ เนื่องจากประชาชนมีความเกรงกลัวและไม่อยากมีข้อพิพาทกับหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่อนุมัติอนุญาตและควบคุมดูแลการดำเนินการในเรื่องนั้นของตน

๒๒.๓ ประชาชนมีภาระหรือรัฐมีต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

- (๑) พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ ใช้บังคับกับการให้บริการของหน่วยงานของรัฐกับประชาชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกในการติดต่อกับราชการมากขึ้น ซึ่งเป็นการลดภาระแก่ประชาชนในการจัดเตรียมเอกสารต่าง ๆ ประชาชนจึงไม่มีภาระจากการบังคับใช้กฎหมายนี้แต่อย่างใด
- (๒) การปฏิบัติและบังคับการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ ทำให้รัฐมีต้นทุนเพิ่มขึ้น เนื่องจากได้มีการกำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่มีภารกิจเกี่ยวกับการพิจารณาออกใบอนุญาต การอนุมัติ การจดทะเบียน การขึ้นทะเบียน การรับแจ้ง การให้ประทานบัตร การให้อาญาบัตร จะต้องดำเนินการจัดทำคู่มือสำหรับประชาชนสำหรับทุกงานบริการ รวมถึงต้องมีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้เกิดการเชื่อมโยงและบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ประกอบกับต้องมีการให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้ปฏิบัติตามกฎหมายและคู่มือสำหรับประชาชนโดยเคร่งครัด อีกทั้งต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารและรับรู้หลักเกณฑ์และขั้นตอนการดำเนินการเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตที่กำหนดไว้ในคู่มือสำหรับประชาชนด้วย

๒๒.๔ เกิดผลที่ไม่ได้คาดคิดหรือไม่พึงประสงค์หรือไม่

- (๑) เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานผู้อนุญาตหลายแห่งไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและมาตรการอำนวยความสะดวกที่กำหนดไว้โดยเคร่งครัด โดยยังคงมีการเรียกสำเนาเอกสารที่ทางราชการออกให้จากประชาชน เรียกขอเอกสารหรือหลักฐานประกอบเพิ่มเติม หรือไม่ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในคู่มือสำหรับประชาชน
- (๒) ในระยะแรกของการบังคับใช้กฎหมาย มีการจัดทำคู่มือสำหรับประชาชนซ้ำซ้อนกันเป็นจำนวนมากกว่า ๗๐๐,๐๐๐ คู่มือ อันเป็นผลมาจากความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการกำหนดกระบวนการบริการที่ต้องจัดทำคู่มือและหน้าที่ในการจัดทำคู่มือสำหรับประชาชนของหน่วยงานส่วนภูมิภาคและหน่วยงานส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ ซึ่งต่อมาสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการได้ดำเนินการแก้ไข โดยปรับลดจำนวนคู่มือสำหรับประชาชนให้เหลือเพียงคู่มือกลางที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศ จำนวน ๓,๔๑๘ คู่มือ
- (๓) หน่วยงานผู้อนุญาตหลายแห่งที่ไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ในคู่มือสำหรับประชาชน แก้ปัญหาโดยการแจกบัตรคิวเพื่อนัดหมายให้ผู้ยื่นคำขอมายื่นคำขอในภายหลัง โดยให้ผู้ยื่นคำขอยื่นเอกสารทิ้งไว้ให้ตรวจสอบก่อนเพื่อชะลอการนับ

ระยะเวลาตามกฎหมาย หรือไม่ยอมลงวันที่รับคำขอในเอกสาร เพื่อจะได้สามารถพิจารณาอนุญาตให้แล้วเสร็จในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในคู่มือสำหรับประชาชน ซึ่งเป็นการจูงใจหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฯ

๒๓. กฎหมายนี้คุ้มค่าหรือได้สัดส่วนเมื่อเทียบประโยชน์ที่ได้รับกับภาระของประชาชนและทรัพยากรที่ใช้ในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ เป็นกฎหมายที่มีความคุ้มค่าและได้สัดส่วนเมื่อเทียบประโยชน์ที่สังคมได้รับกับภาระของประชาชนและทรัพยากรที่รัฐต้องใช้ในการบังคับการ เนื่องจากเป็นกฎหมายที่ออกมาเพื่อแก้ปัญหาที่กระบวนการพิจารณาอนุญาตของหน่วยงานสร้างภาระให้แก่ประชาชนมากเกินไป และกำหนดแนวทางในการดำเนินงานของหน่วยงานในการให้บริการประชาชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยประชาชนไม่มีการเสียค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติตามกฎหมายนี้ มีเฉพาะภาระของหน่วยงานผู้อนุญาตที่จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ให้ถูกต้อง ซึ่งแม้จะต้องใช้ทรัพยากรของรัฐเพื่อปรับปรุงวิธีการพิจารณาอนุมัติอนุญาตและในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกัน แต่ก็ถือว่ามีความคุ้มค่าเมื่อเทียบกับภาระของประชาชนที่ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ

๒๔. สมควรยกเลิก แก้ไข ปรับปรุงกฎหมายหรือกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

เนื่องด้วยการบังคับใช้พระราชบัญญัติฯ เกิดผลสำเร็จบางส่วน จึงสมควรที่จะแก้ไขปรับปรุงมาตรการต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ มีความทันสมัยต่อเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป และเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายในการตรากฎหมายยิ่งขึ้น ดังนี้

(๑) เพื่อแก้ปัญหาที่กฎหมายหลายฉบับไม่ได้กำหนดขั้นตอน ระยะเวลา และเอกสารหรือหลักฐานที่จำเป็นในการอนุญาตไว้อย่างชัดเจน ให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย

๑) กำหนดให้หน่วยงานจะต้องทบทวนคู่มือสำหรับประชาชนที่จัดทำขึ้นในรอบระยะเวลาที่กำหนด เช่น รอบระยะเวลา ๒ ปี ทั้งนี้ เนื่องจากพบว่าหน่วยงานหลายแห่งไม่สามารถดำเนินการได้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในคู่มือสำหรับประชาชน แต่ผู้บริหารของหน่วยงานมีความลังเลที่จะปรับเปลี่ยนระยะเวลาที่กำหนดไว้ในคู่มือสำหรับประชาชนให้สะท้อนระยะเวลาหรือกระบวนการที่หน่วยงานใช้ในการดำเนินการจริง

๒) เพิ่มข้อยกเว้นให้หน่วยงานผู้อนุญาตบางแห่ง สามารถเรียกข้อมูลทางวิชาการ ผลการวิจัย ผลการทดลอง ผลการทดสอบ หรือหนังสือรับรองด้านเทคนิคเพิ่มเติมจากผู้ขออนุญาตได้ ๑ ครั้ง เนื่องจากพบว่า ในทางปฏิบัติหน่วยงานผู้อนุญาตบางแห่งจำเป็นต้องได้รับข้อมูลทางเทคนิคเพื่อประกอบการพิจารณาอนุญาต เพิ่มเติมจากข้อมูลที่ผู้ยื่นคำขอได้ยื่นไว้ ซึ่งในปัจจุบัน เมื่อหน่วยงานไม่สามารถเรียกข้อมูลเพิ่มเติมได้ หน่วยงานก็จำต้องปฏิเสธคำขออนุญาตดังกล่าว ส่งผลให้ผู้ยื่นคำขอมีภาระและเสียเวลาในการเริ่มกระบวนการยื่นคำขอใหม่ตั้งแต่ต้น

๓) กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่ดำเนินการไม่แล้วเสร็จตามกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในคู่มือสำหรับประชาชน จะต้องยกเว้นอัตราค่าธรรมเนียมให้กับประชาชนผู้ขออนุญาต

(๒) เพื่อแก้ปัญหาที่กระบวนการพิจารณาอนุญาตของหน่วยงานมีความยุ่งยาก ลำบาก และเจ้าหน้าที่ผู้อนุญาตมีดุลพินิจมากเกินไป ให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย

๑) กำหนดขั้นตอนการตรวจสอบเอกสารเป็นขั้นตอนใหม่ในกระบวนการอนุญาต และกำหนดระยะเวลาการตรวจสอบเอกสารของหน่วยงานในคู่มือสำหรับประชาชนให้ชัดเจน เนื่องจากการกำหนดให้เจ้าหน้าที่จะต้องตรวจสอบเอกสารในทันที ดังที่กำหนดในปัจจุบัน ก่อให้เกิดปัญหา

ในทางปฏิบัติที่เจ้าหน้าที่ไม่อาจตรวจสอบ ให้แล้วเสร็จได้ ในกรณีที่มีเอกสารหลักฐานเป็นจำนวนมากที่ต้องตรวจสอบ

- ๒) ขยายระยะเวลาในการแจ้งเหตุแห่งความล่าช้าจากเดิมที่กำหนดไว้ ๗ วัน เป็น ๑๕ วัน เพื่อให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีฯ และกำหนดวิธีการให้หน่วยงานสามารถแจ้งเหตุแห่งความล่าช้าผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศได้
 - ๓) กำหนดให้คณะรัฐมนตรีอาจกำหนดให้ประชาชนหรือองค์กรเอกชนสามารถ ประกอบอาชีพหรือประกอบกิจการบางประเภทที่ต้องมีการอนุญาตตามกฎหมายนั้น ๆ เป็นการชั่วคราวได้ทันที โดยจัดแจ้งการประกอบอาชีพหรือการประกอบกิจการนั้นต่อหน่วยงานผู้รับอนุญาต และหากมีความประสงค์จะประกอบอาชีพหรือประกอบกิจการนั้นต่อไป ให้ดำเนินการขออนุญาตให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลา ๑ ปี นับแต่วันที่จัดแจ้งการประกอบอาชีพหรือการประกอบกิจการดังกล่าว (provisional license) ทั้งนี้ ประเภทการอนุญาตที่สามารถจัดแจ้งการดำเนินการชั่วคราวได้ ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวให้ระบุชื่อพระราชบัญญัติและประเภทของใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติดังกล่าว
 - ๔) กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการจัดให้มีแบบคำขออนุญาตกลางที่สามารถใช้ในการยื่นขออนุญาตได้ในหลายการอนุญาตและจากหลายหน่วยงาน (universal application form) โดยหากการอนุญาตใดจำเป็นต้องพิจารณาข้อมูลนอกเหนือจากข้อมูลที่ยื่นขออนุญาตให้ไว้ในแบบคำขออนุญาตกลาง ให้จัดทำเป็นแบบคำขอผนวกเฉพาะสำหรับการอนุญาตนั้น
- (๓) เพื่ออำนวยความสะดวกและลดภาระและต้นทุนของประชาชนในการต่ออายุใบอนุญาต ให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมาย
- ๑) กำหนดให้คณะรัฐมนตรีสามารถตราพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงอายุใบอนุญาตตามกฎหมายต่าง ๆ ที่ระบุในบัญชีท้าย ให้มีอายุตลอดไปจนกว่าจะถูกเพิกถอน หรือให้มีอายุ ๕ ปี เพื่อลดภาระในการต่ออายุใบอนุญาตของประชาชน
 - ๒) กำหนดวิธีการต่ออายุใบอนุญาตให้มีความสะดวกยิ่งขึ้น โดยกำหนดให้
 - ๒.๑) ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตต้องชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาต โดยไม่ต้องมีการตรวจสอบ ให้ถือว่าการชำระค่าธรรมเนียมเป็นการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต และเมื่อหน่วยงานผู้อนุญาตได้รับค่าธรรมเนียมดังกล่าวแล้ว ให้ออกหลักฐานการต่ออายุใบอนุญาตให้แก่ผู้รับใบอนุญาตโดยเร็ว ในระหว่างที่ยังไม่มีการออกหลักฐานการต่ออายุใบอนุญาต ให้ถือว่าหลักฐานการชำระค่าธรรมเนียมเป็นหลักฐานการต่ออายุใบอนุญาตไปพลางก่อน
 - ๒.๒) ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตขอต่ออายุใบอนุญาตโดยชำระค่าธรรมเนียม โดยต้องมีการตรวจสอบ เมื่อผู้รับใบอนุญาตได้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตและชำระค่าธรรมเนียมแล้ว ให้ถือว่าผู้ยื่นคำขอยุ้ในฐานเป็นผู้รับใบอนุญาตที่ขอต่ออายุจนกว่าจะมีคำสั่งถึงที่สุดไม่ต่ออายุใบอนุญาตซึ่งต้องกระทำหลังการตรวจสอบ และให้ถือว่าหลักฐานการยื่นคำขอหรือการชำระค่าธรรมเนียมเป็นหลักฐานการต่ออายุใบอนุญาตไปพลางก่อน

- ๒.๓) ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตต่ออายุใบอนุญาตโดยมิต้องชำระค่าธรรมเนียม โดยต้องมีการตรวจสอบ เมื่อผู้รับใบอนุญาตยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตทางไปรษณีย์หรือผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์แล้ว ให้ถือว่าผู้ยื่นคำขออยู่ในฐานะผู้รับใบอนุญาตที่ขอต่ออายุใบอนุญาตนั้นจนกว่าจะมีคำสั่งถึงที่สุดไม่ต่ออายุใบอนุญาตซึ่งต้องกระทำหลังตรวจสอบ
- ๒.๔) กำหนดให้หากใบอนุญาตหรือหลักฐานการต่ออายุสูญหาย ให้ผู้อนุญาตออกใบแทนได้ โดยผู้รับอนุญาตหรือผู้ยื่นขอต่ออายุใบอนุญาตไม่ต้องไปแจ้งความต่อเจ้าพนักงานตำรวจ เป็นหลักฐาน
- ๒.๕) กำหนดให้หน่วยงานจะต้องจัดทำแบบฟอร์มการยื่นขออนุญาต ใบอนุญาตและหลักฐานการต่ออายุใบอนุญาตเป็นเอกสารสองภาษา คือ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- (๔) เพื่อปรับปรุงกลไกในพระราชบัญญัติฯ และระบบอนุญาตให้สอดคล้องกับพัฒนาการทางเทคโนโลยี
- ๑) กำหนดให้หน่วยงานผู้อนุญาตจะต้องพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการรับคำขอและแจ้งความคืบหน้าในการพิจารณาอนุญาตให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด
 - ๒) กำหนดให้มีการเชื่อมโยงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยให้ผู้อนุญาตขอเอกสารหรือหลักฐานจากส่วนราชการอื่นแทนการขอจากผู้ขออนุญาตและสามารถใช้เอกสารหรือหลักฐานนั้นได้โดยไม่ต้องรับรองความถูกต้อง
 - ๓) กำหนดให้การอนุญาตที่จะมีขึ้นใหม่จะต้องมีช่องทางการรับคำขอด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นช่องทางหลัก และให้หน่วยงานดำเนินการพิจารณาอนุญาตและออกใบอนุญาตผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ในทุกขั้นตอน เพื่ออำนวยความสะดวกในการให้บริการแก่ประชาชน
 - ๔) เพื่อแก้ปัญหาที่หน่วยงานผู้อนุญาตไม่ดำเนินการทบทวนว่าการอนุญาตตามกฎหมายที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของตนยังมีความจำเป็นอยู่หรือไม่ และอาจยกเลิกหรือใช้มาตรการอื่นแทนการอนุญาตได้หรือไม่ ให้คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและคณะกรรมการพัฒนากฎหมายมีหน้าที่และอำนาจในการเสนอแนะหรือให้ความเห็นแก่คณะรัฐมนตรี เพื่อให้คณะรัฐมนตรีมีมติให้หน่วยงานผู้อนุญาตดำเนินการทบทวนการอนุญาตของตนภายในเวลาที่กำหนด
 - ๕) เพื่อแก้ปัญหการขาดสภาพบังคับของพระราชบัญญัติฯ และเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในกรณีอื่น ๆ
 - ๕.๑) กำหนดสภาพบังคับต่อหน่วยงานผู้อนุญาต และบทลงโทษทางวินัยต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่ดำเนินการตามกฎหมายให้ชัดเจน และเพิ่มสิทธิในการเรียกร้องค่าเสียหายให้แก่ผู้ยื่นขออนุญาตที่ได้รับความเสียหายจากความล่าช้าในการพิจารณาอนุญาต
 - ๕.๒) ขยายขอบเขตของการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในพระราชบัญญัติให้ครอบคลุมเรื่องอื่น ๆ นอกเหนือไปจากการพิจารณาอนุญาต (การรับรอง การแจ้ง การขอเอกสารในทางราชการ และการขอรับเงินหรือสิทธิประโยชน์จากภาครัฐ)
 - ๕.๓) ปรับปรุงระบบการอนุญาตตามกฎหมายต่าง ๆ ที่พิจารณาอนุญาตโดยระบบคณะกรรมการให้ลดน้อยลงตามความเหมาะสม เนื่องจากทำให้เกิดความล่าช้าในการพิจารณาอนุญาต
 - ๕.๔) ปรับเปลี่ยนระบบอนุญาตเป็นระบบจดทะเบียนการประกอบอาชีพหรือการประกอบธุรกิจประเภทที่มีความเสี่ยงต่อการละเมิดกฎหมายต่ำ หรือก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมไม่รุนแรง
 - ๕.๕) ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานหลายแห่งพิจารณาอนุญาตร่วมกัน ควรปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้เจ้าพนักงานของหน่วยงานหนึ่งสามารถมอบอำนาจให้เจ้าพนักงานของอีก

หน่วยงานสามารถพิจารณาอนุญาตแทนได้ เว้นแต่เป็นกรณีที่จะต้องมีการตรวจสอบหรือพิจารณาโดยเจ้าหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้นโดยเฉพาะ

๒๕. สมควรดำเนินการอื่นเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย หรือมีข้อเสนออื่นหรือไม่ อย่างไร

ในการอำนวยความสะดวกให้ประชาชนนอกเหนือจากการกำหนดมาตรการทางกฎหมาย และการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการปฏิบัติงานแล้ว สิ่งสำคัญคือการปลูกฝังทัศนคติของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ไม่ว่าจะเป็นหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า เพื่อให้การปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนแล้ว

ลงชื่อ

(นางสาวอ้นฟ้า เวชชาชีวะ)

เลขาธิการ ก.พ.ร.

๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๔

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ สำนักงาน ก.พ.ร.
เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ นางสาวอัครณี ทองศรี
โทร. ๐๘ ๓๙๐๔ ๔๖๙๒
อีเมล aksorntongsri@opdc.go.th